

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **W. Z.**

skazanego za czyny z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w Izbie Karnej dnia 11 lipca 2022 r.,
kasacji, wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 14 grudnia 2021 r., sygn. akt IV Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 21 czerwca 2021 r., sygn. akt II K [...],

1. oddala kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. obciąża skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W. Z. został oskarżony o to, że

„I. w dniu 27 czerwca 2018 r. w miejscowości K. woj. [...] znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe funkcjonariuszy Policji sierż. sztab P. K. oraz st. sierż. M. M. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności będąc skazanym za umyślne przestępstwo podobne,
tj. o przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

II. w dniu 27 czerwca 2018 r. w miejscowości K. woj. [...] kierował groźby bezprawne do funkcjonariuszy Policji sierż. sztab P. K. oraz st. sierż. M. M. w celu zmuszenia ich do zaniechania prawnie podjętej czynności służbowej, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności będąc skazanym za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o przestępstw o z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

III. w dniu 4 kwietnia 2019 r. w miejscowości K. woj. [...] znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe funkcjonariuszy Policji st. sierż. M. M. i st. post. M. R. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności będąc skazanym za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

IV. w dniu 4 kwietnia 2019 r. w miejscowości K. woj. [...] poprzez uderzenie głową naruszył nietykalność cielesną funkcjonariusza Policji st. sierż. M. M. podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych oraz spowodował u niego stłuczenie twarzoczaszki, które naruszyło czynności narządów ciała trwające nie dłużej niż 7 dni, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności będąc skazanym za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o przestępstwo z art. 222 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.”.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 21 czerwca 2021 r., sygn. akt II K [...], orzekł:

„I. oskarżonego W. Z. uznaje za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punkcie I. i III. aktu oskarżenia stanowiących każdorazowo występki z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za czyny te na mocy art. 226 § 1 k.k. wymierza oskarżonemu kary po 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. oskarżonego W. Z. uznaje za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie II. aktu oskarżenia stanowiącego występki z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za czyn ten na mocy art. 224 § 1 w zw. z § 2 k.k. wymierza mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. oskarżonego W. Z. uznaje za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie IV. aktu oskarżenia stanowiącego występki z art. 222 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za czyn ten na mocy art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierza mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

IV. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych z osobna w punktach od I. do III. niniejszego wyroku wymierza oskarżonemu karę łączną 1 (roku) i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

V. na mocy art. 46 § 2 k.k. tytułem nawiązki orzeka od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych: P. K. i M. R. z osobna kwoty po 500 (pięćset) złotych, a na rzecz pokrzywdzonego M. M. kwotę 1.000 (jeden tysiąc) złotych."

Apelacje od tego orzeczenia wnieśli obrońcy W. Z..

Adw. M. C. zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

„(1) co do zdarzenia z dnia 27 czerwca 2018 roku - błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez uznanie oskarżonego W. Z. za winnego zdarzeń z tego dnia, podczas gdy: (a) oskarżony W. Z. nie przyznał się do zarzucanych mu czynów i wyjaśnił, że w ogóle nie pamięta zdarzenia z dnia 27 czerwca 2018 roku, (b) w materiale dowodowym brak jest protokołu zatrzymania oskarżonego w dniu 27 czerwca 2018 roku, co oznacza, że do takiego zatrzymania nie było, (c) co w konsekwencji oznacza, że do zdarzeń z dnia 27 czerwca 2018 roku w ogóle nie doszło,

(2) co do zdarzenia z dnia 4 kwietnia 2019 roku - błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez uznanie oskarżonego W. Z. za winnego zdarzeń z tego dnia, podczas gdy: (a) oskarżony W. Z. nie przyznał się do zarzucanych mu czynów i wyjaśnił, że tego dnia ani nie ubliżał Policjantom, ani nikogo nie uderzył, (b) świadek T. Z. zeznał, że oskarżony W. Z. w dniu zdarzenia wszedł na tylne siedzenia radiowozu, na których nie było żadnego Policjanta, (c) Sąd oddalił wniosek dowodowy o przesłuchania Policjantów z użyciem wariografu, uzasadniając swoje stanowisko tym, że taka czynność wiąże się z koniecznością poświęcenia czasu przez świadków, co uniemożliwiło oskarżonemu i obronie weryfikację zeznań pokrzywdzonych;"

Formułując cytowane zarzuty, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Adw. F. K. zaskarżył wyrok w całości. Zarzucił:

„1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę wydanego wyroku a polegający na:

- bezpodstawnym przyjęciu, iż wyjaśnienia oskarżonego nie polegają na prawdzie w zakresie w jakim przedstawił oskarżony swoje relacje z funkcjonariuszami policji
- zaniechaniu przyjęcia, że działanie funkcjonariuszy policji, którzy nie zabezpieczyli dowodów w postaci monitoringu z miasta oraz budynku Komisariatu Policji, nie wylegitymowali osób - świadków zdarzenia, odstąpili od wezwania tych osób w charakterze świadków było nieprawidłowym
- bezkrytyczne przyjęcie, że zeznania funkcjonariuszy policji były w pełni wiarygodne i odpowiadały przebiegowi zdarzeń
- zaniechanie wzięcia pod uwagę miejsca zdarzeń tj. nieznacznej miejscowości, w której w odmienny sposób postrzegani są mieszkańcy i ich zachowanie, niż w dużej aglomeracji miejskiej, gdzie jest większa anonimowość”

i wniósł o:

„2. zmianę wyroku Sądu I Instancji i uniewinnienie oskarżonego, względnie

3. uchylenie zaskarżanego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji,

4. zwolnienie oskarżonego od ponoszenia kosztów za II Instancję, albowiem bez uszczerbku dla siebie i rodziny nie jest w stanie ich ponieść”

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 14 grudnia 2021 r., sygn. akt IV Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca W. Z. – adw. M. C.. Zarzucił:

„(1) co do zdarzenia z dnia 27 czerwca 2018 roku — błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez uznanie oskarżonego W. Z. za winnego zdarzeń z tego dnia, podczas gdy: (a) oskarżony W. Z. nie przyznał się do zarzucanych mu czynów i wyjaśnił, że w ogóle nie pamięta zdarzenia z dnia 27 czerwca 2018 roku, (b) w materiale dowodowym brak jest

protokołu zatrzymania oskarżonego w dniu 27 czerwca 2018 roku, co oznacza, że do takiego zatrzymania nie było, (c) co w konsekwencji oznacza, że do zdarzeń z dnia 27 czerwca 2018 roku w ogóle nie doszło,

(2) co do zdarzenia z dnia 4 kwietnia 2019 roku - błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez uznanie oskarżonego W. Z. za winnego zdarzeń z tego dnia, podczas gdy: (a) oskarżony W. Z. nie przyznał się do zarzucanych mu czynów i wyjaśnił, że tego dnia ani nie ubliżał Policjantom, ani nikogo nie uderzył, (b) świadek T. Z. zeznała, że oskarżony W. Z. w dniu zdarzenia wsiadł na tylne siedzenia radiowozu, na których nie było żadnego Policjanta, (c) Sąd oddalił wniosek dowodowy o przesłuchania Policjantów z użyciem wariografu, uzasadniając swoje stanowisko tym, że taka czynność wiąże się z koniecznością poświęcenia czasu przez świadków, jak również nie przeprowadził dowodu z przesłuchania oskarżonego z udziałem wariografu, co w konsekwencji uniemożliwiło oskarżonemu i obronie weryfikację zeznań pokrzywdzonych;"

W konkluzji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 grudnia 2021 roku (sygn. akt: IV. Ka. [...]) i wyroku Sądu Rejonowego [...] w K. z dnia 21 czerwca 2021 r. (sygn. akt: II. K. [...]).

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

Sporządzony przez obrońcę nadzwyczajny środek zaskarżenia nie odpowiadał standardom określonym w regulacjach prawnych kształtujących podstawowe zasady wnoszenia kasacji (art. 519 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k.), ponieważ skarżący podniósł w nim niedozwolony na tym etapie postępowania zarzut, o którym mowa w art. 438 pkt 3 k.p.k. Trzeba bowiem pamiętać, że kasacja, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie może być wykorzystywana do wywołania kolejnej, niejako trzecioinstancyjnej kontroli rozstrzygnięcia w zakresie przyjętych w nim ustaleń faktycznych, kontroli totalnej przeprowadzonych dowodów i ponownego rozpoznania sprawy.

Tymczasem autor kasacji przeniósł na jej grunt własny pogląd odnośnie do oceny materiału dowodowego i dokonanych na jej podstawie ustaleń faktycznych, zaprezentowany wcześniej w sposób niemal identyczny w apelacji. Natomiast - co trzeba z całą mocą podkreślić - Sąd odwoławczy, który zaaprobował w całości ustalenia Sądu meriti, odniósł się do wszystkich zarzutów zwykłego środka odwoławczego i dokonał tego w sposób wszechstronny oraz wyczerpujący. Sama zbieżność wskazanych uchybień nie stanowiłaby rzecz jasna wystarczającej podstawy dyskwalifikującej kasację, gdyby tylko skarżący wykazał, że Sąd drugiej instancji zaniechał rozważenia zarzutów podniesionych w apelacji. Taka sytuacja nie miała jednak miejsca. Sąd odwoławczy wywiązał się z ciążących na nim powinności, o których mowa w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Żadna z tez sformułowanych w środku odwoławczym nie uszła jego uwagi, każda została przeanalizowana (zob. s. 6 – 8 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 grudnia 2021 r., sygn. akt IV Ka [...]).

Także sformułowany zarzut dotyczący nieprzeprowadzenia dowodu z przesłuchania oskarżonego z użyciem wariografu, nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodzić się trzeba ze stanowiskiem prokuratora wyrażonym w pisemnej odpowiedzi na kasację, że „badanie oskarżonego wariografem w sytuacji, gdy od zarzucanych mu czynów minęły ponad dwa lata miałyby wobec tego nikłą wartość dowodową i w zdecydowanie nie mogłoby stać się podstawą oceny jego wiarygodności.” Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym nie raz podkreślano, że dowód z opinii wariograficznej stanowi dowód o charakterze pośrednim, poszlakowym, uzupełniającym, a jego przydatność na późniejszym etapie postępowania słabnie. Ze względu na to, że przedstawia on wyłącznie określoną reakcję organizmu na zadawane pytania i urzeczywistnia stosunek emocjonalny osoby badanej do określonych zdarzeń, nie powinien być wykorzystany jako dowód winy lub niewinności (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2020 r., IV KK 476/19).

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

